

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 3, Article Number:D0098

NWSA-FINE ARTS

Received: April 2012

Accepted: July 2012

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Elvan Gün Duru

H. Seval Köse

Mehmet Akif Ersoy University

egun@mehmetakif.edu.tr

skose@mehmetakif.edu.tr

Burdur -Turkey

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİNDE YAPILANMA MODELLERİ
(TÜRKİYE, AVUSTURYA, FİNLANDİYA, DANİMARKA VE TEXAS ÖRNEKLERİ)**

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye, Avrupa ve Amerika'daki müzik öğretmenliği eğitimi yapılanmalarını "yetiştirilen müzik öğretmeni çeşitliliği" bakımından incelemeyi amaçlamaktadır. Betimsel Tarama yöntemi ve doküman incelemesi tekniği kullanılan araştırmancın veri kaynaklarını, örnek olarak seçilen ülkelerdeki üniversitelerin resmi internet siteleri, kütüphanelerden ve internet kaynaklarından elde edilen bilgiler ve konuya ilişkin olarak daha önce yapılmış çalışmalar oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Türkiye'de genel müzik eğitimine yönelik olmak üzere 1, Avusturya'da (Graz Üniversitesi) genel müzik eğitimi ve enstrüman eğitimine yönelik 2, Finlandiya'da (Lahti Üniversitesi ve Lahti Politeknik) genel müzik eğitimi ve okulöncesi müzik eğitimine yönelik 2 tip müzik öğretmeni yetiştirilmektedir. Danimarka'da (Royal Müzik Akademisi ve Kopenhag Üniversitesi) müzik okullarına ve genel müzik eğitimine yönelik olmak üzere 2, ABD'de (Texas Teknoloji Üniversitesi) ise grup müziği, koro, orkestra ve piyano temel alanlarına yönelik 4 tip müzik öğretmeni yetiştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmeni,
Öğretmen Yetiştirme,
Yükseköğretim Yapılanması, Lisans Programı

**FORMS OF STRUCTURINGS IN MUSIC TEACHER TRAINING
(SAMPLES FROM TURKEY, AUSTRIA, FINLAND, DENMARK AND TEXAS)**

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the samples of music teacher training structuring in Turkey, Europe and ABD by the variety of the music teachers that have been graduated. In this descriptive research, scanning model and documantary technique has been used. The official web sites of the universities and literature has been used for data source. According to the results of this research, one type of music teacher have been trained in Turkey, two type of music teacher have been trained in Austria/Graz University (music education-vokal and music education-enstrument) and Finland/Lahti University and Lahti Polytechnic (General music education and early childhood music education). Two type of music teacher have been trained in Denmark/Royal Academy and Copenhagen University (general music education, speciality music education and general education integrated music) and Four ype of music teacher have been trained in Texas/Texas Tech University (band, choral, orchestra and keyboard).

Keywords: Music Education Music Teacher, Teacher Training,
Structuring of Higher Education, Bachelor Program

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Müzik eğitimcisi, örgün müzik eğitiminin en temel ve etkin ögesidir, öğrenciye belirli müziksel davranışlar kazandırmak, öğrencinin müziksel davranışlarında belirli değişiklikler oluşturmak veya onun müziksel davranışlarını geliştirmekle yükümlüdür, bu yükümlülük çerçevesindeki görevlerinin üstesinden gelebilmek için de belirli niteliklere sahip olmak zorundadır (Uçan, 1987).

Bu zorunluluk, müzik eğitimcilerinin örgün eğitim yoluyla yetiştirilmelerini gerektirir. Çünkü müzik eğitimciliği nitelikleri herhangi bir yerde, rastgele ortamlarda, gelişigüzel etkileşimlerle değil; belli yerlerde belli ortamlarda, "düzenli-planlı-yöntemli" etkileşimlerle kazandırılabilir. Bu da kuşkusuz, belli kurumlarda belli nitelikleri olan elemanlarca yürütülen belli programlarla gerçekleştirilebilir (Uçan, 2005).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan kısa bir süre sonra açılan Musiki Muallim Mektebi ile başlayan müzik öğretmeni yetiştirme işlevi, günümüzde üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarında yürütülmektedir. Bu süreç içerisinde, bu birimler yapı, işleyiş, olanak ve programlar açısından birçok gelişme ve değişimlere uğrayarak günümüze kadar ulaşmıştır (Akbulut, 2006). Halen, ülkemizde müzik öğretmeni yetiştiren 26 anabilim dalı bulunmaktadır.

Günümüzde eğitim sistemleri, bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler ve toplumun ihtiyaçları çerçevesinde yeniden şekillenmektedir. Öğretmen yetiştirme sistemleri de, bu gelişmelerden doğrudan etkilenmekte ve alternatif yaklaşımlar gündeme gelmektedir. Ülkemizde de öğretmen eğitimi alanındaki yeni gelişmeler ve milli eğitim sisteminin ihtiyaç duyduğu nitelikli öğretmeni yetiştirme çabaları çerçevesinde eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması gündeme gelmiş ve Yükseköğretim Kurulu'nun girişimleriyle eğitim fakültelerindeki lisans programları yeniden düzenlenmiştir. Bu yeni yapılanma ile eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme lisans programları yeniden geliştirilmiş ve bu programlar 2006-2007 öğretim yılından itibaren tüm eğitim fakültelerinde uygulanmaya başlamıştır (Kılbaş, 2007).

2006 yılından itibaren uygulanan yeni müzik öğretmeni yetiştirme programı oldukça yoğun ders yükü ile karmaşık bir görüntü içinde olmakla beraber, yine eğitim araştırmacılarının (Berki ve Karakelle, 2009; Bozkaya, 2010; Bulur, 2010; Çevik, 2010; Doğan, 2010; Küçüköncü, 2010) odağındadır.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki 'Yeniden Yapılanmalar, değişen sistemler paralelinde Cumhuriyet'ten günümüze beş farklı aşamadan geçmiştir. Müzik Öğretim Müfredatı, Musiki Muallim Mektebi'nin 1924'te kurulmasından itibaren 1937 yılına kadar olan 15 yıllık süreçte bile 1925, 1931, 1934 ve 1936'da tekrar ele alınmış ve dört farklı 'Yeniden Yapılanma' gerçekleşmiştir. Ardından Musiki Muallim Mektebi'nin Gazi Terbiye Enstitüsü'ne aktarılmasıyla, 1937'de oluşturulan yeni ders programı 1978'e kadar yine 1947, 1966, 1970 ve 1974'te yeniden yapılanmıştır. 1978 yılından itibaren 4 yıllık öğretmen okulu olarak yapısı düzenlenen Yüksek Öğretmen Okulunun Müzik Bölümü ismini alan kurumun amacı, temel eğitimin ikinci kademesine ve orta öğretim kurumlarına Müzik dalı öğretmeni yetiştirmek olarak düzenlenmiştir. Yüksek Öğretmen Okulu 1982'de, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü ve son olarak 1997'de Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı olarak son şeklini almıştır. 1997'deki 'Yeniden Yapılanmadan yaklaşık on yıl sonra 2006'da yeni ders programının taslağı Yükseköğretim Kurulu'nca kabul edilmiştir (Uçan, 2004).

Bilindiği gibi yürürlükteki yapılanmada, Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı olmak üzere iki anabilim dalı bulunmaktadır. Ancak önceki yıllarda bu iki anabilim dalı birbirinden bağımsız olarak iki bölüm halinde varlığını sürdürmekteydi. Bu iki bölümün kendi içinde, örneğin müzik eğitimi bölümünde ses eğitimi, müzik kuramları eğitimi ve çalgı eğitimi anabilim dalları bulunmaktaydı. 1997 yılında eğitim fakültelerinin yeniden yapılanması kapsamında bu iki bölüm "Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü" altında birleştirilerek bölüm olmaktan çıkarılıp anabilim dalı haline getirilmişlerdir. Bu değişiklik, her iki bölümün de kendi içinde var olan anabilim dallarının yok olmasına neden olmuştur. Temel amacı genel müzik ve resim-iş eğitimine öğretmen yetiştirmek olan bu bölümümüzün yaşadığımız çağın gereklerine uyum sağlayacak biçimde acilen yeniden yapılandırılmasına gerek duyulmaktadır (Tarman, 2009).

Müzik eğitimi, çok kapsamlı ve derinliği olan bir uzmanlık alanı olması nedeniyle basite indirgenemeyecek kadar önemlidir. Toplumun ihtiyaçları ve eğitim-öğretim kademeleri göz önüne alındığında, tek tip/tek diplomayla yetişen müzik öğretmenlerinin tüm eğitim kademelerine yönelik müzik eğitimi verebilmesi, hatta bu durumun onlardan bekleniyor olması bile başlı başına bir tartışma konusudur.

Çağın gereklerine uyma ve en ideal olana ulaşma çabası, yeni alternatifleri inceleme isteğini ortaya çıkarmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'nin çağdaşlaşma ve modernleşme hedefi göz önüne alındığında, farklı ülkelerdeki müzik öğretmeni yetiştirme yapılanmalarının da incelenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi "Müzik öğretmeni yetiştirme modelleri arasında, 'yetiştirilen müzik öğretmeni çeşitliliği' bakımından fark var mıdır?" olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda Türkiye, Avusturya (Graz Üniversitesi), Finlandiya (Lahti Üniversitesi ve Lahti Politeknik), Danimarka (Royal Müzik Akademisi ve Kopenhag Üniversitesi) ve Amerika Birleşik Devletleri (Texas Teknoloji Üniversitesi) örnek olarak seçilmiştir. Araştırmada şu alt problemlere de yanıt aranmıştır:

- Türkiye müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?
- Avusturya'da müzik öğretmeni yetiştirme modeli, nasıl yapılanmıştır?: Graz üniversitesi modeli
- Finlandiya'da müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?: Lahti Üniversitesi ve Lahti Politeknik modeli
- Danimarka müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?: Royal Müzik Akademisi ve Kopenhag Üniversitesi modeli.
- ABD (Texas) müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?: Texas Teknoloji Üniversitesi modeli

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICIENCE)

Bu araştırma, Türkiye, Avrupa ve Amerika'daki müzik öğretmenliği eğitimi yapılanmaları örneklerini "yetiştirilen müzik öğretmeni çeşitliliği" bakımından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, literatürde yer alan ve konu ile ilgili yapılmış çalışmalara dayalı olarak yürütülmüştür. Günümüzde müzik öğretmenliği eğitimi yapılanmasının çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olup olmadığı tartışma konusudur. Bu nedenle araştırma, konuya ilişkin araştırmalara katkı sağlamak, ileride yapılacak araştırmalara ışık tutmak ve yeniden yapılanma çalışmalarına fikir verebilmek açısından önem taşımaktadır.

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırmada, betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağı sağlanır ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur (Kaptan, 1998). Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir modeldir (Karasar, 2005). Betimsel tarama modelinde bilimin gözleme, kaydetme, olaylar arasındaki ilişkileri tespit etme ve kontrol edilen değişmez ilkeler üzerinde genellemelere varma nitelikleri söz konusudur. Yani bilimin tasvir fonksiyonu ön plandadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Araştırma verileri, nitel araştırmalarda veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılarak toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s. 187). Dokümanlar diğer araştırma yöntemleriyle kullanılabileceği gibi "sadece tek başlarına bir araştırmacının tüm veri setini oluşturabilirler" (Yıldırım ve Şimşek, 1999:150).

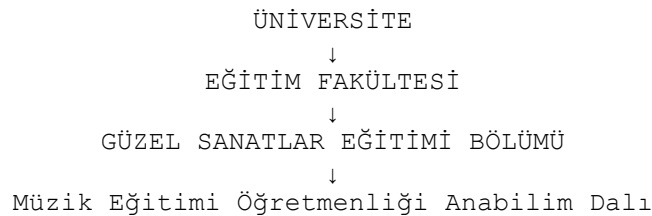
Araştırmanın veri kaynaklarını, örnek olarak seçilen ülkelerdeki üniversitelerin resmi internet sitelerinden, kütüphanelerden ve internet kaynaklarından elde edilen bilgiler ve konuya ilişkin olarak daha önce yapılmış çalışmalar oluşturmaktadır. Örnek olarak belirlenen ülkeler, müzik eğitimi yönünden gelişmiş olduğu düşünülen ve farklı müzik eğitimi yapılanmalarına sahip ülkeler arasından amaçlı örneklem yoluyla seçilmiştir. Ayrıca, üniversitelerin resmi internet sitelerinin daha geniş bilgiye ulaşmamıza olanak sağlamaları da seçimde belirleyici bir etken olmuştur.

Konuyla ilgili olarak yararlanılan İngilizce, Almanca yazılmış veya İngilizceye çevrilmiş kaynaklar aslına uygun olarak Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda araştırmacının alt problemleri belirlenerek, veriler sınıflandırılmıştır. Üniversite yapılanmalarına ilişkin tablolar, üniversitelerin resmi internet sitelerinin ve ilgili dokümanların incelenmesi sonucunda oluşturulmuştur.

4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR (FINDINGS AND DISCUSSION)

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings About First Subproblem)

"Türkiye müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?" alt problemine ilişkin olarak elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Türkiye'deki müzik öğretmeni yetiştirme yapılanması
(Figure 1. Structuring of music teacher training in Turkey)

Türkiye'de mesleki müzik eğitimi kurumları üniversite yapı içinde, müzik öğretmenliği, devlet konservatuarları ve güzel sanatlar fakültesi olmak üzere üç ayrı yapı olarak şekillenmiştir (Yayla, 2006). Türkiye'deki müzik öğretmeni yetiştirme görevini ise

üniversitelerin Eğitim Fakülteleri bünyesinde yer alan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Müzik Eğitimi Öğretmenliği ve Resim-iş Eğitimi Anabilim Dallarını kapsayan bir yapıdadır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 45. maddesinde ve Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar'daki 119 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararı ile yapılan değişiklikler sonucunda konservatuar ve müzikoloji bölümlerinden mezun olan öğrencilerin Tezsiz Yüksek Lisans yoluyla pedagojik formasyon eğitimini alması şartıyla müzik öğretmenliği yapabilmesine olanak sağlanmıştır.

Ancak, 2010 yılında yapılan yeni bir düzenleme ile Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 80 sayılı kararı ile Tezsiz Yüksek Lisans programlarına öğrenci alımı durdurularak yerine Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı getirilmiştir. Bu program ilgili üniversitelerin lisans programının 5. yarıyılından itibaren 4 yarıyıl boyunca sunulduğu gibi, mezun durumdaki öğrencilerden not ortalaması 4 üzerinden 2,5 olanlar için 2 yarıyıllık bir program olarak da sunulmaktadır.

Türkiye'de öğretmen yetiştirme işlevini üstlenmiş olan Eğitim Fakültelerinin bölüm ve anabilim dalı yapılanmasıyla müzik öğretmeni yetiştirme işlevini, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarını, tek diploma yoluyla yürütmektedir. Konservatuar ve Güzel Sanatlar Fakültesi mezunlarının da gerekli pedagojik formasyonu tamamlayarak Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 80 sayılı kararında da yer aldığı gibi, çok çeşitli müzik alan derslerini yürütmek üzere atanabildikleri görülmektedir. Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim dalından tek diploma ile mezun olan adaylar ile farklı lisans eğitimleri üzerine ortak bir pedagojik formasyon olarak öğretmen olarak atanmaların aynı eğitim alanlarında hizmet verecek olmaları dikkat çekici bir durumdur.

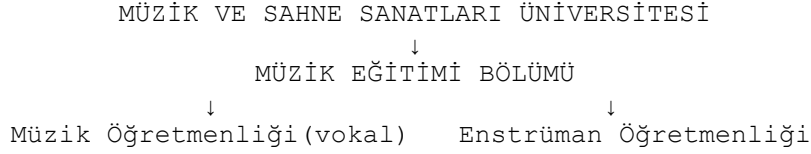
Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarını ortak bir merkezi program ile 8 dönemlik lisans eğitimi sonrasında, genel eğitimin tüm alanlarına yönelik tek tip müzik öğretmeni yetiştirmektedir. Mezunlar Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalından aldıkları tek bir diploma ile okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim, ve güzel sanatlar liseleri gibi kurumların tümüne atanabilmektedirler. Bu eğitim kurumları yapıları ve hedefleri itibarıyla özel alan uzmanlığı gerektiren kurumlardır.

"AGSL müzik bölümü-alan öğretmeni, bilinen "müzik öğretmeni" tipinden oldukça farklı nitelikleri olan bir öğretmen tipidir. Bu bakımdan bu tür öğretmenlerin seçiminde ve yetiştiriminde farklı bir yol izlemek gerekmektedir. Unutmamalıdır ki; müziğe üst düzeyde ilgili ve yetenekli AGSL müzik bölümü öğrencilerinin müzik- alan öğretmenleri de müziğe üst düzeyde ilgili ve yetenekli olmak, çok iyi bir müzik öğretmeni niteliklerine sahip olmak ve müziğin AGSL müzik bölümleri eğitim programlarında kapsanan başlıca alanlarının en az birinde yeterince derinleşmiş/ustalaşmış/ uzmanlaşmış olmak durumundadır" (Uçan, 1996: 31)

Aynı şekilde Tufan (2006) ve Göncü (2010)'nün çalışmalarında önemle üzerinde durduğu konu; okulöncesi kurumlarda müzik öğretmenliği yapabilmek için erken çocukluk eğitimi alanında uzmanlık eğitimine sahip olmak gerektiğidir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings About Second Subproblem)

"Avusturya müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?: Graz Üniversitesi modeli" alt problemine ilişkin olarak elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

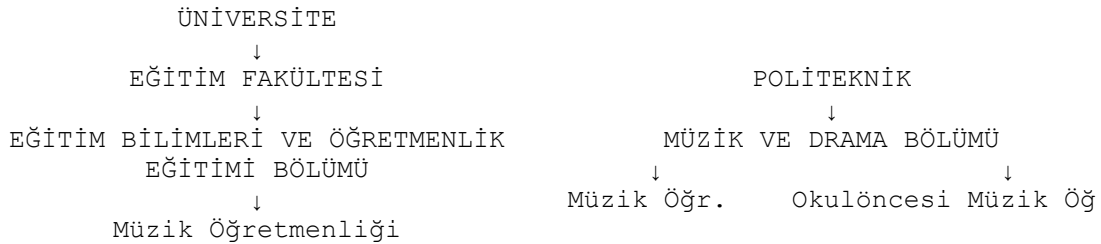
Şekil 2. Avusturya'daki (Graz üniversitesi) müzik öğretmeni yetiştirme yapılanması
(Figure 2. Structuring of music teacher training in Austria/Graz University)

Avusturya'da müzik öğretmenleri müzik ve sahne sanatları üniversiteleri bünyesinde yetişmektedir. Bu üniversiteler yalnızca müziğe ilişkin bölümleri bünyesinde bulunduran bir yapıdadır. Bu yapı opera, etnomüzikoloji, müzik eğitimi, tiyatro, akustik ve kilise müziği gibi ana enstitülerden oluşmaktadır. Özetle Avusturya'da müziğin tüm dallarını aynı yapı içinde buluşturan bir üniversite anlayışı bulunmaktadır (<http://www.kug.ac.at/en/studies-further-education/studies/fields-of-study.html>)

Müzik ve sahne sanatları üniversitesinde müzik eğitimi başlı başına bir bölüm yapısında karşımıza çıkmaktadır. 6 dönemlik lisans ve 4 dönemlik master eğitiminden oluşan bu yapılanmada; vokal ana dal müzik öğretmeni ve enstrüman öğretmeni olmak üzere 2 farklı özellikte müzik öğretmeni yetiştirildiğini görmekteyiz.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings About Third Subproblem)

"Finlandiya müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?: Lahti Ünivbersitesi ve Lahti Politeknik modeli" alt problemine ilişkin olarak elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır.

Şekil 3. Finlandiya'daki (Lahti Üniversitesi ve Lahti Politeknik) müzik öğretmeni yetiştirme yapılanması
(Figure 3. Structuring of music teacher training in Finland/Lahti University and Lahti Polytechnic)

Finlandiya'da müzik öğretmeni yetiştiren iki ayrı kurum bulunmaktadır: Üniversiteler ve politeknikler. Üniversitelerde yetiştirilen müzik öğretmenleri ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğretmenlik yapabilmektedirler. Ayrıca konservatuar, teknik okul ve üniversite gibi yüksek öğretim kurumlarında da öğretmen olabilmektedirler. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğretmenlik yapabilmek için, 3 yıllık üniversite lisans eğitiminin ardından 2,5 yıllık master programı zorunlu tutulmaktadır. Lisans sonrası master

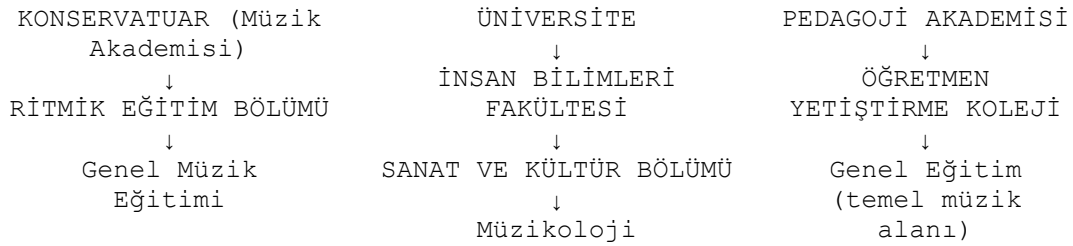
eğitimine sınavsız geçilebilmektedir
(<http://www.nkinfo.org/files/Nordic%20Music.pdf>).

Politekniklerde, Müzik ve Drama Bölümü bünyesinde 2 farklı müzik öğretmeni yetiştiren bölüm bulunmaktadır: Genel eğitim kurumlarına müzik öğretmeni yetiştiren "Müzik Öğretmenliği" programı ve okulöncesi ile müzik anaokullarına öğretmen yetiştiren "Okulöncesi Müzik Öğretmenliği" programı.

Finlandiya'da müzik anaokulları oldukça yaygın ve etkili bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzik anaokulları 3 ay ile 7 yaş arası çocukların müziksel etkinliklerle eğitildikleri okulöncesi kurumlardır. Temel müzik eğitiminin yanı sıra erken yaşlarda yetenekli çocukların fark edilebilmesi için de çok önemli bir yere sahip olan müzik anaokulları Macaristan'daki Kodaly metodundan ilham alınarak ortaya çıkmıştır (<http://www.uta.fi/FAST/FIN/EDU/sh-early.html>)

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings About Fourth Subproblem)

"Danimarka müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?: Royal Müzik Akademisi ve Kopenhag Üniversitesi modeli" alt problemine ilişkin olarak elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır.

Şekil 4. Danimarka'daki (Royal Müzik Akademisi ve Kopenhag Üniversitesi) müzik öğretmeni yetiştirme yapılanması
(Figure 4. Structuring of music teacher training in Denmark/Royal Academy and Copenhagen University)

Danimarka'da konservatuvarların geleneksel amacı, müzisyen yetiştirmektir. Bu kurumlar, öncelikle ve özellikle icra alanında çalışmışlardır; öğretmenlik eğitimi ise nispeten daha geç başlamıştır. Öğretmenlik eğitimi, büyük ölçüde, kurumun temel müzikal hedefine ek veya yan dal olarak eklenmiş bir durumdadır. Konservatuvar mezunları Müzik Okullarında çalışma imkanı bulabilmektedirler.

Müzikoloji bölümleri 3 yıl lisans ve 2 yıl pedagoji eğitimi vermektedir. Mezunlarının büyük bir çoğunluğu liselerde ya da eğitim kurumlarının farklı kademelerinde çalışacak olmalarına rağmen, bu programlar nadiren "müzik öğretmenliği eğitimi" olarak tanımlanmaktadır. Ancak gerekli pedagojik yeterliliklerin kazanılmasından sonra liselerde öğretmenlik yapma hakkı kazanılabilir. Bu ek eğitim üniversitelerde de verilir ve çoğunlukla uygulama deneyimlerinden oluşur.

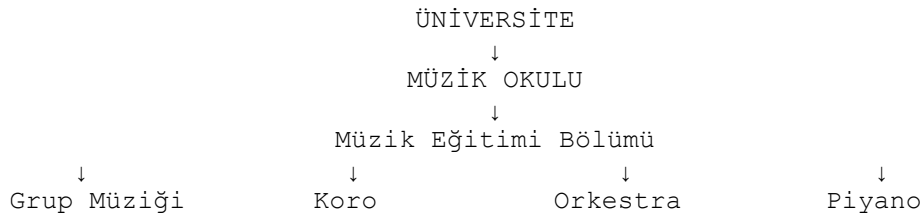
Müzik öğretmenliği eğitimi 3 yıllık lisans eğitiminden oluşmaktadır. Öğretmen yetiştiren üniversitelerdeki eğitim, genel anlamda pedagojik odaklıdır. Öğrencilerin 1997'ye dek, müziği iki ana alandan biri olarak seçmelerine karşın şu anda müzik, dört ana alandan birisidir. Bu bölümlerin hedefi genel eğitimidir, içerik ise pedagojiktir. Müzik konservatuvarları ve üniversitelerdeki eğitimin müzik pedagojisi itibarı ile sınırlı olduğu söylenebilirken, tersi durumun pedagojik akademilerdeki öğretmen eğitimi için geçerli olduğu ve müzikal içerik ile seviyenin yetersiz olduğu söylenebilir.

Danimarka'daki bu karmaşık durumun hala yapılmakta olan değişikliklerle düzeltilmeye çalışıldığı görülmektedir (<http://www.bologna-and-music.org/>)

Özetle, konservatuarlarda genel müzik eğitime yönelik müzik öğretmeni yetiştirilirken, müzikoloji bölümlerinde formasyon eğitimi sonrasında genel eğitim kurumlarına müzik öğretmeni yetiştirilmektedir. Pedagoji akademilerinde ise Genel eğitime yönelik yetişen öğretmen adayları temel alan olarak müziği seçebilmektedirler. Danimarka'da genel eğitime ve müzik okullarında yönelik olarak 2 tip öğretmen yetiştirildiği söylenebilir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Findings About Fifth Subproblem)

"ABD (Texas) müzik öğretmeni yetiştirme modeli nasıl yapılanmıştır?: Texas Teknoloji Üniversitesi modeli" alt problemine ilişkin olarak elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır.

Şekil. 5. ABD'deki (Texas Teknoloji Üniversitesi) müzik öğretmeni yetiştirme yapılanması
(Figure 5. Structuring of music teacher training in Texas/Texas Tech University)

ABD'nin Texas Eyaletinde müzik öğretmeni yetiştirme işlevini üniversiteler yürütmektedir. Üniversitelerin Müzik Okulu ile anılan bölümleri içerisinde müzik eğitimi, müzikoloji, müzik teknolojisi, kompozisyon, performans gibi pek çok müziksel alan bir arada bulunmaktadır. Müzik eğitimi bölümü kendi içinde 4 ayrı alana yönelik eğitim vermektedir. Grup Müziği (band) ana dalı, koro ana dalı ve orkestra ana dalı ve piyano ana dalı olmak üzere 4 tip müzik öğretmeni yetişmektedir ve öğretim süresi 9 dönemdir (<http://www.depts.ttu.edu/music/AreasofStudy/MusicEducation.asp>).

Bu bölümlerin mezunları aldıkları eğitimle paralel olarak çalıştıkları öğretim kurumlarında seçmeli müzik alanlarında eğitim vermektedirler. Bu alanlar genel müzik sınıfı, grup müziği sınıfı, koro sınıfı ve orkestra sınıfından oluşmaktadır (<http://www.cedfa.org/teaching/curriculum/musicframework.pdf>).

5. SONUÇLAR (CONCLUSIONS)

Çalışmada elde edilen bulgulara göre; Türkiye'de, üniversitelerin Eğitim Fakülteleri bünyesinde Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümüne bağlı Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dallarında tek tip müzik öğretmeni yetiştirilmektedir. Bu kurumların mezunları güzel sanatlar liseleri de dahil olmak üzere öğretim kademelerinin tümünde müzik öğretmenliği yapabilmektedirler. Konservatuar ve güzel sanatlar fakültelerinin ilgili bölümlerinden mezun olanlar, Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına başvurarak müzik öğretmenliği yapmaya hak kazanmaktadır.

Avusturya'da ise müzik öğretmeni yetiştirme görevini Müzik ve Sahne Sanatları Üniversiteleri yürütmekte ve müzik eğitimi bölümü çatısı altında vokal ağırlıklı müzik öğretmeni ve enstrüman öğretmeni olmak üzere 2 tip müzik öğretmeni yetiştirilmektedir.

Finlandiya'da müzik öğretmeni yetiştirme işlevini üniversiteler ile politeknikler yürütmektedir. Üniversitelerde Eğitim Fakültelerinin Eğitim Bilimleri ve Öğretmenlik Eğitimi Bölümüne bağlı müzik öğretmenliği anabilim dalında yetiştirilen müzik öğretmenleri, tüm öğretim kademelerinde görev yapabilmektedirler. Aynı şekilde politekniklerin Müzik ve Drama Bölümlerine bağlı Müzik öğretmenliği mezunları da genel müzik eğitimi alanında eğitim verebilmektedirler. Politekniklerde ayrıca "okulöncesi müzik öğretmenliği" bölümü de bulunmaktadır. Bu bölümden mezun olan öğrenciler müzik anaokullarında ve okulöncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi verebilmektedirler. Bu bağlamda Finlandiya'da örnek olarak seçilen üniversitelerde 2 tip müzik öğretmeni yetiştirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Danimarka'daki müzik öğretmeni yetiştirme işlevini üç farklı kurum yürütmektedir: Konservatuarlar, üniversiteler ve pedagoji akademileri. Konservatuarların ritmik eğitim bölümlerinde genel müzik eğitimine yönelik öğretmen yetiştirilmektedir. Üniversitelerin Sanat ve Kültür Bölümlerine bağlı müzikoloji bölümü mezunları da formasyon dersleri alarak öğretmenlik yapmaya hak kazanmaktadırlar. Pedagoji akademilerinde ise genel eğitime yönelik olarak yetiştirilen öğrenciler temel alan olarak müzik eğitimini seçilebilmektedir. Genel olarak bakıldığında Danimarka'da 2 tip müzik öğretmeni yetiştirilmektedir.

ABD'nin Texas eyaletinde müzik öğretmenleri, üniversitelerin müzik okullarında yetiştirilmektedir. Grup müziği, koro, orkestra ve piyano temel alanlarına yönelik 4 tip müzik öğretmeni yetiştiren müzik okulu mezunları, aldıkları lisans eğitimine uygun olarak genel eğitim kurumlarında seçmeli müzik alanı derslerini yürütmektedirler.

Konuya ilişkin kapsamlı incelemeler yoluyla müzik öğretmeni yetiştirmede alternatif yapılanmalar araştırılmalıdır.

Müzik eğitimcileri ve akademisyenlerce tartışılan Türkiye'deki müzik öğretmeni yetiştirme yapılanması yeniden gözden geçirilerek çağın ihtiyaçları doğrultusunda amaç ve beklentilere yanıt verecek duruma getirilmelidir.

Müzik eğitiminde ileri seviyede olduğu kabul görmüş ülkelerin müzik eğitimi yapılanmalarının ülkemiz için uygun yönlerinden yararlanılabileceği düşünülmektedir. Araştırmacıların önerisi; Türkiye'deki müzik öğretmeni yetiştirme sisteminin Eğitim fakülteleri bünyesinde Müzik Eğitimi Öğretmenliği Bölümü çatısı altında "okulöncesi müzik eğitimi", "genel müzik eğitimi" ve güzel sanatlar liselerine yönelik "alan (enstruman) öğretmenliği" olmak üzere yeniden yapılandırılmasının uygun olacağı yönündedir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Akbulut, E., (2006). AB sürecinde müzik eğitimcisi yetiştiren eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarının yapı, işleyiş, olanak ve program açısından değerlendirilmesi. Müzik Sanatımız ve AB Süreci Sempozyumu, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı, Ankara, s.30-31.
2. Berki, T. ve Karakelle, S., (2009). 2006-2007 Öğretim yılında uygulamaya konulan merkezi müzik öğretmenliği lisans programının incelenmesi. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu (23-25 Eylül 2009), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
3. Bozkaya, İ., (2010). Müzik öğretmenliği lisans programı üzerine bir değerlendirme. Türkiye'de Bugünden Yarına Müzik Eğitimi Sempozyumu (Aralık 2010), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
4. Bulur, E., (2010). Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda uygulanan "Müzik Biçimleri" (Form Bilgisi) ders içeriklerinin karşılaştırılması. Türkiye'de Bugünden Yarına Müzik Eğitimi Sempozyumu (Aralık 2010), Marmara Üniversitesi, İstanbul.

5. Çevik, D.B., (2010). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği lisans programına ilişkin düşünceleri. Türkiye'de Bugünden Yarına Müzik Eğitimi Sempozyumu (Aralık 2010), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
6. Doğan, İ., (2010). Türkiye'de müzik eğitimi ve müzik öğretmeni yetiştirme sorunu. Türkiye'de Bugünden Yarına Müzik Eğitimi Sempozyumu (Aralık 2010), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
7. Göncü, İ.Ö., (2010). Okul öncesi eğitimde müzik eğitiminin temel sorunları, Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2), ss. 355-362.
8. <http://artsandculturalstudies.ku.dk/programmes/musicology/#CI>, (Erişim Tarihi 06.04.2011).
9. <http://www.bologna-and-music.org/>, (Erişim Tarihi 15.04.2011).
10. <http://www.cedfa.org/teaching/curriculum/musicframework.pdf>, (Erişim Tarihi 13.04.2011).
11. <http://www.depts.ttu.edu/music/AreasofStudy/MusicEducation.asp>, (Erişim Tarihi 16.04.2011).
12. <http://www.ku.dk>, (Erişim Tarihi 15.04.2011).
13. <http://www.kug.ac.at/en/studies-further-education/studies/fields-of-study.html>, (Erişim Tarihi 02.04.2011).
14. <http://www.lamk.fi/english/music/studies/>, (Erişim Tarihi 07.05.2011).
15. <http://www.musikkons.dk/index.php?id=868>, (Erişim Tarihi 12.05.2011).
16. <http://www.nkinfo.org/files/Nordic%20Music.pdf>, (Erişim Tarihi 05.05.2011).
17. <http://www.oulu.fi/ktk/kasope/english/studies/>, (Erişim Tarihi 10.05.2011).
18. <http://www.uta.fi/FAST/FIN/EDU/sh-early.html>, (Erişim Tarihi 13.04.2011).
19. Kaptan, S., (1998). Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri, Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri, (Geliştirilmiş 11. Baskı)
20. Karasar, N., (2005). Bilimsel araştırma yöntemi, Ankara: Nobel Yayınevi.
21. Kılbaş, M., (2007). Türkiye ile Avrupa birliği ülkelerinde müzik öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması (Almanya, Avusturya ve Polonya örneği). Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üni. Eğitim Bilimleri Ens., İstanbul.
22. Küçüköncü, H.Y., (2006). Türk eğitim sistemindeki yeniden yapılanma sürecinde müzik öğretmeni modelleri. VI. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi (26-28 Nisan 2006), Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
23. Küçüköncü, Y., (2010). Öğretmenlik uygulaması dersinin müzik öğretmeni adayı öğrencilere olan etki ve katkılarının incelenmesi. Türkiye'de Bugünden Yarına Müzik Eğitimi Sempozyumu (Aralık 2010), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
24. Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar, http://ttkb.meb.gov.tr/menu/119_esaslar_kurul_karari.pdf, (Erişim Tarihi 16.05.2011).
25. Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar, http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/80sayili/80_esaslar.pdf, (Erişim Tarihi 12.04.2012).

26. Tarman, S., (2009). Müzik öğretmenliği lisans ve lisansüstü programları için yeniden yapılanma zorunluluğu ve bir model önerisi. 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi (23-25 Eylül 2009), Onsekiz Mart Üniversitesi, Samsun.
27. Töreyn, A.M., (1997). Türkiye'nin ilköğretim kurumlarındaki müzik eğitimcisi sorunu, Filarmoni Sanat, Ocak 1997, Sayı 142.
28. Tufan, S., (2006). Okulöncesi müzik öğretmenin profili. VI. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kongre Kitabı, Cilt:2, ss. 185-192, Denizli.
29. Uçan, A., (2005). "Müzik eğitimi", Türkiye'de müzik eğitimcisi yetiştiren yüksek öğretim kurumlarındaki eğitim sisteminin çözümlenmesi, Ankara, s.199.
30. Uçan, A., (1987). Türkiye'de müzik öğretmenliği eğitiminin dünü-bugünü-yarını, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim-Mesleki Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri: Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu (8-11 Haziran 1987), Ankara.
31. Uçan, A., (1996). Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinin eğitim programları sorunları, Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi, Sayı 20, Trabzon, ss. 31.
32. Uçan, A., (2004). Türkiye'de başlangıcından günümüze müzik öğretmeni yetiştirmeye genel bir bakış, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu (7-10 Nisan 2004), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
33. Yayla, F., (2006). Üniversiter yapı içinde müzik öğretmeni yetiştirme sistemi, VI. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
34. Yener, S., (2004). Öğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırılması ve müzik öğretmenliği eğitimi, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmenliği Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi (7-10 Nisan 2004), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
35. Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (1999). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayınları, ss. 150.
36. Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Ankara: Seçkin yayınları, ss. 187.
37. Yıldırım, A., ve Şimşek, H., (2000). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, (Gözden geçirilmiş 2. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.